

Отар Довженко 20-10-2009

Найгучніші скандали тижня у підсумкових телетижневиках. Сподіваюсь, слідство з'ясує, чи були кубла розпусти в гурзуфському готелі та київській квартирі. Але свій содом у журналістиці ми вже маємо

«Пурга» замітає сліди

Спершу - ще трохи про «казус Кислинського», на додачу до опублікованого 16 жовтня матеріалу. На той момент ваш автор ще сподівався, що команди підсумкових інформаційно-аналітичних телетижневиків, маючи багато часу та ресурсів для роботи над матеріалами, все-таки візьмуться за цю тему всерйоз. Адже власником, імовірно, фальшивого диплому виявився не абихто, а заступник голови Служби безпеки України, людина, протягом тривалого часу наближена до Президента Віктора Ющенка. Не кажучи вже про не раз озвучені у пресі міркування щодо небезпеки доступу цієї, прямо скажемо, випадкової людини до державної таємниці.

Однак те, що представили своїм глядачам підсумкові програми, лише поглибило підозри щодо існування певної домовленості, за якою історія з Кислинським після його звільнення повинна бути «зам'ята», а акценти в її висвітленні переведені з відповідальності Ющенка за того, кого він «приручив», на загальновідомі й деперсоніфіковані проблеми звичаєвої корупції.

У сюжеті Артема Алюшина в програмі «ТСН. Тиждень» на «1+1» цей трюк має виразні ознаки маніпуляції. Історія з Кислинським тут розглядається лише як привід для розслідування на тему «як в Україні можна купити диплом». Приблизно 2/3 сюжету стосуються саме цієї загальної теми, тож розглянемо лише першу та останню частини, де йдеться про скандал із заступником голови СБУ:

«Не маєш диплома - геть із посади. Вперше в Україні позбавили посади чиновника через брак документа про вищу освіту. І чиновник цей не простий. Колишній уже заступник голови СБУ Андрій Кислинський. Лише за добу перевірка Міносвіти з'ясувала: київський університет у 2000 році, про що свідчив диплом Кислинського, він не закінчував. Сам Кислинський переконує, що диплом справжній. Хоча купити диплом в Україні не проблема. Менше тисячі доларів, кілька днів очікування - і ви псевдо-випускник вишу.

РЕПОРТАЖ: СТЕНДАП: Автор: Артем АЛЬОШИН. Історичний факультет Київського національного університету. Саме тут упродовж 6 років Андрій Кислинський мав гризти граніт науки. Аудиторії та коридори істфаку він називає своєю другою домівкою, але в цих стінах його не пам'ятають.

РЕПОРТАЖ: Це рідкісний випадок скандалу, що так швидко дійшов фіналу. Щоби зробити висновок, чи дійсний диплом Кислинського, Міносвіти вистачило доби.

СИНХРОН: Іван ВАКАРЧУК, міністр освіти та науки України: "Диплом КА, номер такий-то, на ім'я Кислинського Андрій Миколайовича Київським національним університетом імені Тараса Шевченка не видавався".

РЕПОРТАЖ: І студента такого в університеті взагалі не було. Утім Кислинський це вперто заперечує. Він називає себе політичною жертвою майбутніх президентських виборів. Тому перевірку Міносвіти вважає заангажованою. І сподівається, що інше розслідування головного управління Держслужби розставить усі крапки.

СИНХРОН: Андрій КИСЛИНСЬКИЙ, колишній заступник голови СБУ: "Виходить так, що я вночі після роботи, напевно, у мене є якесь устаткування, тобто я друкую ці дипломи. Я вам скажу, що я цього не роблю".

РЕПОРТАЖ: Проте роблять інші. Придбати фальшивий диплом в Україні - не проблема. У 2007 році "ТСН" робила розслідування на цю тему...

{...}

РЕПОРТАЖ: Кислинського також можуть притягти до відповідальності. Якщо Генпрокуратура, звісно, доведе його провину. Приміром, 4 роки тому тодішній міністр юстиції Роман Зварич в аналогічній ситуації виїшов сухим із води. І зараз у ГПУ не квапляться з висновками. А от міліціонери збираються провести тотальну перевірку місцевих органів влади. Шукатимуть псевдо-випускників».

До цього сюжету є ціла низка зауважень.

Загального характеру: як і абсолютна більшість його колег, Артем Альошин навіть не намагався проводити власне розслідування, наприклад, самотужки порівняти зразки дипломів, хоча для цього достатньо було трохи «пошурхотіти» і знайти випускника КНУ 2000-го року. Поки що завдяки пасивності журналістів у цій історії висновок комісії Вакарчука і твердження Кислинського - це «слово проти слова», що й дозволяє останньому називати своє звільнення політичною розправою. А тим часом за доказами правоти того чи іншого достатньо простягнути руку. І все ж журналісти цього не роблять, залишаючи глядачеві на вибір «дві правди».

Фактологічного характеру:

- позбавлення посади «через брак документа про вищу освіту» - це відсебеньки журналіста, оскільки в Указі Президента не вказана мотивація; причиною може бути як відсутність освіти, так і обґрунтована підозра в підробці документів;

- «Аудиторії та коридори істфаку він називає своєю другою домівкою» - просто неправда, позаяк Кислинський, навпаки, наголошує, що в університеті бував украй рідко, бо був вимушений поєднувати навчання з роботою, і саме тому викладачі його не пам'ятають;

- «Скандал, що так швидко дійшов фіналу» - як уже зазначалося в попередній публікації, між заявою Геннадія Москаля та результатами перевірки комісії МОН минули два тижні, коли телевізійники, за винятком каналу ТВі, взагалі не цікавились цією історією. Тож, двічі повторивши, що перевірка зайняла добу, «ТСН» створює хибне враження про начебто блискавичний (що має викликати підозри з огляду на звичну неспішність, із якою працюють наші правоохоронні органи) розвиток скандалу та «розправи»;

- Кислинський «перевірку Міносвіти вважає заангажованою» - в цьому випадку правильніше було б сказати, що вона сфальсифікована, себто міністр Іван Вакарчук бреше, адже диплом може бути або справжнім, або фальшивим; до того ж Кислинський публічно стверджував, що раніше у МОН йому неофіційно підтвердили справжність диплому. Явно штучне пом'якшення, враховуючи те, що і Кислинський, і Вакарчук ризикують бути притягнутими до кримінальної відповідальності у разі брехні;

- «Роман Зварич в аналогічній ситуації вийшов сухим із води» - нагадування про «бездипломного» Зварича є, безперечно, вагомим аргументом у стилі «сам такий», проте ситуація була аж ніяк не аналогічною. Роман Зварич не попадався з підробленими документами про освіту; він має підтверджену вищу освіту в Мангетенському коледжі (1971-76 рр), сумніви ж стосувались його другої вищої освіти - у Колумбійському університеті, де він навчався і професором якого назвався, згодом пояснивши, що під словом «професор» мався на увазі «викладач». Тоді як Кислинський має лише середню спеціальну освіту.

Отже, «ТСН» виступає у своєму репертуарі - купа фактичних перекручень та вигаданих журналістом подробиць і тлумачень, які разом із тенденційно дібраними фактами створюють ілюзію недостатньої серйозності конкретного випадку Кислинського.

У матеріалі підсумкових «Подробностей» на «Інтері» (без зазначення авторства), частково присвяченому Кислинському, навпаки, нагнітаються емоції - цей випадок трактується як епізод «кадрової війни», а маніпуляції набувають цілком конкретного напрямку:

«Контратака по всем направлениям. Президент и премьер вновь вступили на тропу кадровой войны. На днях остался без работы заместитель главы СБУ Андрей Кислинский - до этого он занимал должность в Секретариате президента. В Министерстве образования проверили диплом чиновника и выяснили: документ фиктивный

{...}

РЕПОРТАЖ: Он занимал высокий пост в Секретариате президента. Но летом глава государства уволил его из своей канцелярии, и специально создал новую должность в СБУ - заместителя председателя. Пятого по счёту. Но две недели назад Кабмин - обвинил чиновника в подделке диплома об образовании.

ТИТРОВАНО: "В приказах о выпуске студентов исторического факультета дневной и заочной форм обучения Киевского национального университета имени Тараса Шевченко за 2000 год студент Кислинский Андрей Николаевич не значится. Диплом не выдавался". - Заключение комиссии.

РЕПОРТАЖ: Теперь Андрей Кислинский снова безработный - после громкого скандала с дипломом, президент уволил чиновника и из Службы безопасности Украины. Сейчас экс-заму главы СБУ приписывают "служебный подлог" и "хищение государственных средств". По утверждению Кабмина, он с фиктивным дипломом работал в госструктурах, а значит, незаконно получал зарплату из госбюджета. Сам бывший студент-заочник Кислинский заключение комиссии Минобразования называет "политическим заказом".

СИНХРОН: Андрей КИСЛИНСКИЙ, экс-замглавы СБУ: "Я отримав дзвінок від поважної людини, сформулювали умови, на яких припиниться моя травля, переді мною вибачаться, напевно, ректор скаже, що знайшлися документи. Умови прості - звільнитися, грюкнувши дверима, спростувати всі свої заяви 2008 року про можливу причетність прем'єра Тимошенко до державної зради"».

Людину, чий диплом визнаний фальшивим, називають «бывшим студентом-заочником», після чого наводять, м'яко кажучи, серйозне звинувачення на адресу уряду без конкретних імен, і... не перевіривши його та не поставивши під сумнів, переходять до наступних епізодів так званої кадрової війни. Звісно, жодних рухів із метою перевірити, чи справді на істфаку в 1995-2000 роках учився такий студент. Це лише мені здається, що вірні солдати-дуболоми першого заступника голови СБУ Валерія Хорошковського знову стоять на варті його інтересів?

Найґрунтовніший і найближчий до власне журналістського розслідування матеріал на цю тему - в програмі «Час. Підсумки» на 5 каналі. У підводці Тетяна Даниленко нагадала про те, що наявність вищої освіти у державного службовця першого рангу - вимога закону, а не

забаганка уряду. Автор сюжету Олександр Аргат нарешті запитав Кислинського про причини тих розбіжностей, які існують між його дипломом та іншими, що видавались у 2000 році, й отримав змістовну відповідь: *«Наприклад, на той час в університеті мінялися печатки, і існувало дві печатки. Тому одна стояла на моєму дипломі, а на інших - інша. Тому це питання... Знову ж таки. Я не знаю це, бо це я чув від Головдержслужби і то так, скажімо, неофіційно»*. У цьому матеріалі, втім, також наявні серйозні ляпи. Наприклад, після слів Кислинського про те, що перевірка Головдержслужби має показати справжність його диплому, журналіст каже:

«Андрій Кислинський обіцяє подати до суду на своїх кривдників, якщо перевірка покаже його правоту. А в самій же установі, яка цю перевірку проводить, - Головному управління державної служби - кажуть: до таких випадків не звикати».

Далі - коментар першого заступника начальника Головдержслужби щодо відсотка підробних дипломів. Отже, там уже дійшли висновку про те, що диплом Кислинського - липа? Якщо ні, то чому його історія розглядається і коментується в контексті підробки документів? Та попри це матеріал Олександра Аргата виглядає довершеним у порівнянні із роботами його колег з «1+1» та «Інтера», а також відсутністю будь-яких згадок про історію з Кислинським у «Фактах тижня» ICTV та «Событиях недели» ТРК «Україна».

Етичний содом

У кінці тижня, після кількох днів ейфорії, коли журналісти і блогери, перебуваючи у стані афекту, публікували нові й нові подробиці так званої «справи педофілів» - складної медійно-кримінальної комбінації, в якій фігурують імена відомих політиків і посадовців, - настало похмілля, і на голови полився холодний душ. Тетяна Монтян, яка першою виступила з публічною критикою журналістів за те, що вони розголосили прізвище начебто (буду обережнішим за Валерія Зайцева, який вважає це доведеним фактом) постраждалих від зґвалтування дітей, сама стала об'єктом критики через шокуючі подробиці, про які нібито дізналась від цих самих дітей. Чимало журналістів виступили із закликом до колег, нагадуючи їм про честь, совість та професійну етику. Проте маховик скандалу розкрутився: увечері 16 жовтня кілька видань - «Українська правда», ProUA, «Левый берег» - опублікували деякі матеріали слідства із ще більшою кількістю подробиць. Багато що було оприлюднено (чи «зрито») в програмі «Шустер live» 16 жовтня. Скандал, у якому долі двох дітей стали розмінною монетою, продовжує розгорятися.

«Телекритика» вже писала й ще не раз писатиме про етичну дилему, найскладнішу, напевно, в історії медіа незалежної України, яка постала перед журналістами в цій ситуації. Тому в цьому тексті обмежимося лише аналізом дій редакторів та кореспондентів інформаційних служб телеканалів, які готували матеріали для підсумкових тижневиків. Ці матеріали повною мірою відобразили розбрат у головах журналістів, що не могли визначитись, кому вірити, кого слухати і якими джерелами є сенс користуватись. Нарешті повною мірою далася ознаки відсутність кодифікованих, загальноприйнятих і зрозумілих принципів

журналістської етики в Україні. Перед величезним масивом інформації невідомого походження та сумнівної достовірності, звинувачень на адресу публічних осіб, масою здогадок, підозр та виправдань журналісти виявились безпорадними, і ліпили свої сюжети з того, що перше траплялось під руку.

В усіх 5 підсумкових програмах вийшли повноцінні сюжети про «справу педофілів». ICTV, 5 канал та «Інтер» розпочали з цієї теми випуски (що цілком виправдано з огляду на масштабність події). «1+1» залишив цю тему для другої частини випуску. ТРК «Україна» розпочала з сюжету про старт виборчих перегонів, пустивши матеріал про скандал другим.

Акценти. Найчастіше - ярлики: «політичний піар», «чорний піар», «передвиборний скандал», «брудні вибори», «знищення "Артеку"», «секс-скандал», «брудні подробиці», «сплюндровано дитячу мрію» і багато інших. Як виявилось, наші журналісти без них ніяк не можуть. Говорити лише про факти, не вживаючи недоречні та неетичні епітети, вони просто не вміють. Хоча в цьому випадку, коли ніхто до кінця не певен, що вся ця історія не є майстерно розіграним спектаклем політичного кілерства, підігрівати й без того розпечені емоції суспільства - найгірше, що могли придумати журналісти.

Спікери. Тут «блиснув» лише «Інтер», залучивши до коментування одну з постраждалих - матір начебто звалтованих дітей Олену П. (з поваги до розтоптаних колегами етичних принципів продовжуватимемо називати її так, хоча вже, напевно, всі знають це прізвище - зокрема воно лунало в сюжеті ICTV), а також матір підозрюваного, яка, пояснюючи телефоном, чому не вірить у версію обвинувачення, «між іншим» назвала на ім'я дівчинку, що постраждала. Етичність включення цих синхронів у матеріал викликає серйозні сумніви, але, принаймні, це ознака хоч якогось творчого пошуку. Інші канали цитували переважно тих, хто найчастіше коментував цю тему протягом перших днів розвитку скандалу.

Найсумнівнішою парою опонентів тут виявились адвокати Тетяна Монтян та Едуард Багіров. Обоє мають опосередкований стосунок до справи, не будучи офіційними представниками відповідно постраждалих і підозрюваного. Однак після того як Тетяна Монтян 15 жовтня виступила із прес-конференцією, на якій продемонструвала глибоку обізнаність із подробицями справи, вона автоматично стала найжаданішим спікером для журналістів. Разом із тим вона сама не приховує, що її статус дає їй більшу свободу дій, ніж у випадку, якби вона була офіційним представником постраждалих. Версія Монтян зводиться до того, що всі страшні факти, перелічені у зверненні Григорія Омельченка, відповідають дійсності, ба більше - все було ще жахливіше, і насправді VIP-педофіли гвалтували й інших дітей. При цьому вона посилається на власні джерела та розмови з дітьми, що постраждали. Разом із тим, залучення Монтян легітимізує й залучення Багірова, який так само безапеляційно стверджує: справа сфабрикована ненормальною матусею, що разом із коханцем прагнула відібрати у чоловіка квартиру та колекцію антикваріату (до речі, журналістам непогано було б поцікавитися походженням такої колекції, якщо вона справді є у Дмитра П.), а потім використана політиками для дискредитації опонентів. Себто дітей ніхто не гвалтував, і всі оприлюднені факти не відповідають дійсності. Багіров при цьому

виступає як «колишній адвокат підозрюваного» і також не має жодного статусу, який би зобов'язував зберігати таємницю слідства. Обох спікерів, які тиражують протилежні за змістом, але однаково категоричні та радикальні версії того, що відбулось, у сюжетах звуть «правозахисниками».

Також у всіх матеріалах фігурує директор «Артека» Борис Новожилов, стурбований, вочевидь, не так покаранням винних у звалтуванні дітей, як відведенням підозри від себе та своєї установи. Пан Новожилов у деяких сюжетах є центральною постаттю, тож мимоволі журналісти формують враження про певний «наступ на "Артек"» - це також можливо, звісно, але це лише одна з багатьох версій. Твердження пана Новожилова про те, що на території центру «Артек» ніхто не міг гвалтувати дітей, які лунають в усіх сюжетах, аж надто безапеляційні і нічим не збалансовані.

Також у сюжетах фігурують звинувачені депутати, Григорій Омельченко та Вадим Колесниченко як першоджерела обвинувачень, Міністр внутрішніх справ Юрій Луценко, заступник Генерального прокурора Тетяна Корнякова, деякі експерти (психіатр Семен Глузман, спеціаліст із детекторів брехні Андрій Волик, психолог Людмила Гридковець), які коментують оприлюднені документи, а також - як же без них? - Віктор Янукович, Володимир Литвин і Віктор Ющенко, які висловлюють свої думки щодо необхідності розслідування справи. Юлія Тимошенко скандал не коментувала, але про її мовчання згадують у сюжеті «Інтера».

Загалом у 5 сюжетах - 54 синхрони. З них Багірову та Монтян разом належать 12, Новожилову - 9.

Власні джерела. Їх немає. Позаяк жоден телеканал не проводив розслідування - всі лише позбирали те, що плавало на поверхні, позаписували спікерів, які вже висловились, і, знов-таки, лише «Інтер» затруднив себе розшуками людей, що безпосередньо причетні до справи, а також перевірити деякі твердження спікерів, зокрема про використання детектора брехні для перевірки дітей. Посилаються на публікації «Української правди», блог Віктора Уколова там же, на оприлюднений у блозі Володимира Петрова («1+1» висловився феєрично - «в маловідомому блозі») скан депутатського звернення Григорія Омельченка, публічні заяви Вадима Колісниченка, Юрія Луценка та інших.

Інакше кажучи, знову, як завжди: замість пошуків власних джерел інформації, намагання перевірити вже оприлюднені факти, відсіяти інформаційне шумовиння та відокремити правду від брехні та піару - використання «напівфабрикатів» для приготування дайджесту з безапеляційних і безвідповідальних заяв, неперевіреної інформації та власних, зазвичай недолугих, журналістських тлумачень.

Риторичні запитання. Їх забагато. Деякі з них могли бути не риторичними, якби журналісти не лінувались виконувати свої прямі обов'язки, а не лише компілювати чужий готовий продукт. Щоб не бути голослівним, наводжу повний перелік:

«1+1»

- *Все, що їй відомо про поруку над дітьми, Тетяна Монтян детально описала на своєму блозі. Багато хто розцінив це як розкриття таємниці слідства. Навіщо це зробила фаховий юрист?*
- *Чому справу, про яку і політикам, і юристам нібито відомо вже більше як півроку, витягли на публіку якраз перед початком президентської кампанії?*
- *Чому мати пішла в міліцію лише через три роки після того як сексуальні знущання почалися? Чому не помітила раніше? Якщо помітила, чого тягнула?*
- *Хто натиснув на чоловіка, щоб змусити його ділитися такими подробицями у тюрмі? Що роблять із засудженими у таких злочинах на зоні, відомо всім. І звідки про те, що відбувається в камері, дізналася мати?*
- *Один з обвинувачених депутатів - друг сім'ї Дмитра П. Його університетський "однокашник". Чому спочатку він це приховував?*
- *Хто насправді твалтував дітей, якщо ці документи автентичні? Як вони, матеріали слідства, потрапили у пресу? Хто зацікавлений у витокі інформації? І чи можливо за таких умов докопатися до головного - що сталося з дітьми?*

На деякі з цих запитань у сюжеті «1+1» «відповідає» Едуард Багіров - пишу в лапках, оскільки необ'єктивність пана Багірова як неофіційного представника підозрюваного очевидна.

«Інтер»

- *Если дело расследуют уже семь месяцев, то почему только теперь министр внутренних дел Юрий Луценко потребовал от президента отстранить от исполнения служебных обязанностей директора Международного детского центра Бориса Новожилова и ещё нескольких высших должностных лиц здравницы? А куда смотрело Государственное управление делами, в прямом подчинении которого "Артек" был до января этого года? И почему Кабинет министров, в веденье которого здравница перешла в начале года, в апреле, когда и милиция и прокуратура узнали об изнасилованиях детей, никак не отреагировал на эту информацию, и даже не попытался создать комиссию, чтобы разобраться - правда это или нет?*
- *А куда смотрело Государственное управление делами, в прямом подчинении которого "Артек" был до января этого года? И почему Кабинет министров, в веденье которого*

здравница перешла в начале года, в апреле, когда и милиция и прокуратура узнали об изнасилованиях детей, никак не отреагировал на эту информацию, и даже не попытался создать комиссию, чтобы разобраться - правда это или нет?

5 канал

- Якщо із всиновлених дітей систематично, роками знущалися, де були органи опіки? Чому не реагували вчителі, шкільні психологи, і що це за фахівці, - якщо правду каже матір - намагалися з'ясувати причини внутрішніх проблеми цих дітей. Зрештою, як могла довго не бачити знущань мати? Що запропонує держава своїм неповнолітнім громадянам, чие життя зламане наперед, незалежно від перебігу справи. І останнє, чому дискусія у суспільстві звелася винятково до політики, а не, скажімо, до обговорення процедури перевірки людей, які бажують всиновлювати дітей.

Версії. Незважаючи на порівняну багатослівність підготовлених матеріалів, жоден із них не містить систематизованого переліку версій того, що відбувається. В одних «розкручується» версія з цілеспрямованим нищенням іміджу дитячого центру «Артек», в інших - версія передвиборного політичного кілерства. Найбільше з загального контексту випадає матеріал ICTV, сповнений недоречного пафосу на тему «знищення дитячої мрії» та «бруду», яким начебто є весь цей скандал.

Підводка Оксани Соколовой: *«Сплюндровано символ щасливого дитинства - легендарний табір "Артек". Країні повідомили, що там твалтували дітей. Утім, замість показового розслідування і перевірених фактів ми побачили бруталне і цинічне політичне шоу, яке переконало в тому, що в країні не лишилося ані таємниці слідства, ані презумпції невинності, ані журналістської етики. Є тільки політичний інтерес. А доля нещасних дітей цікавить всіх в останню чергу».* Читачі можуть самотужки порахувати кількість пафосних авторських оцінок-епітетів у співвідношенні з обсягом корисної інформації. Журналіст Віталій Єрмак у своєму сюжеті продовжує в тому ж дусі:

«Він став втіленням дитячої мрії. "Артек" завжди залишали зі сльозами на очах. Але віднедавна у всесвітньо відомому дитячому центрі вирують інші пристрасті. "Артек" отримав удар нижче поясу».

«Табір гріха, депутати-твалтівники. За тиждень країна довела, що страждає на моральну деградацію. В пресу викинули весь бруд, який тільки можна було зібрати. Навіть деталі медичної експертизи дітей».

«Україна після цього скандалу знову впала на дуже низький рівень. Під танк політичних розбірок кинули маленьких беззахисних дітей. Тепер їм доведеться жити в іншій країні. А в цій історії, схоже, далі буде. Начебто в скандалі замішані ще два депутати».

Журналіст, видається, у своєму проповідницькому запалі навіть не припускає, що «весь цей бруд» і «танк політичних розбірок» може виявитись страшною правдою. Для себе він уже зробив висновки з цієї історії, і ділиться ними з глядачами, як може; залишається хіба що винести вирок, назвавши невинуватим ув'язненого батька, а злочинцями - політиків. Щось подібне («політична розправа», «удар по Тимошенко») можна було чути й на початку скандалу навколо Віктора Лозинського - аж поки не виявилось, що підозрюваний у вбивстві задля розваги депутат утік, заочно розплатившись за безкарність відмовою від депутатських повноважень. Так само, як і в матеріалі ICTV, наголос на «знищенні репутації "Артека"» робить і Христина Бондаренко в розслідуванні 5 каналу.

«За два дні табір має прийняти чергову зміну дітей. Про те, що їм тут буде безпечно, запевняє керівництво "Артек" і Міністерство сім'ї та молоді. Однак чи є так насправді, має встановити слідство, а воно може тривати не один місяць. Та навіть після його завершення та вердикту суду відголоски секс-скандалу будуть ще тривалий час переслідувати як відому здравницю, так і дітей, вплутаних у цей скандал», - Христина Бондаренко, 5 канал. Слідство не встановлює, чи буде безпечно в «Артеку» дітям із наступного заїзду, а займається розслідуванням зґвалтування конкретних дітей. Педофілія, на жаль, є досить поширеним явищем і поза цією історією, і жодні результати слідства не можуть гарантувати дітям повну безпеку. Також надзвичайно «цінним» виглядає прогноз Христини.

Коли немає достовірних джерел, компетентних спікерів і перевіреної інформації, журналісти використовують наповнювач із власних висновків та просторікувань. Це прикро, але не трагічно, коли йдеться про прорив труби або бійку в Верховній Раді, але в цій історії, видається, був сенс утриматись від порожніх балачок. Натомість автор сюжету на ТРК «Україна» Максим Савченко вражає безпосередністю навішування ярликів. *«"На зарядку становись" в "Артеке" тепер даже страшно объявлять, мало ли что подумают. На этой неделе самый известный пионерлагерь получил удар ниже пояса по своей репутации. Гендиректор центра Борис Новожилов смело подставил себя под удар», - так починається сюжет. Навіть якщо припустити, що версія знищення репутації «Артека» - основна, то твердження, що Новожилов «підставив себе під удар», доволі сумнівне. Гідний уваги й такий фрагмент сюжету пана Савченка:*

«Об этой истории публично озвучено все, что некий гражданин П, фамилия у него на эту буку, насильовал сначала своих детей, а потом, здесь нужно быть внимательным, вместе с тремя народными депутатами и священником устраивал оргии с чужими. Список участников эротых занятий на столько шокирующий, насколько неправдоподобный. Но дети якобы уже давали показания, и признались. Только эти заявления звучат от лиц далеких не то что от семи П, а даже от правоохранительных органов» (мається на увазі

Тетяна Монтян). Можна уявити, що пан Савченко вважає себе великим телепубліцистом, що може дозволити собі аж настільки вільну стилістику, але вже за хвилину він називає народних депутатів, що фігурують у скандалі, «**підозрюваними**».

Далі Максим Савченко продовжує з незмінним пафосом: *«Сама по себе тема изнасилювання в "Артеке" наводить ужас, и потому политики поэтому стараются говорить погромче и откровенно. Дело "Артек" кажется специально хранили для старта президентской гонки»,* - стверджує він. І завершує: *«Неважно теперь, что докажет следствие, но этот процесс уже стал самым бесчеловечным в истории украинского уголовного права. И по отношению к детям - многие журналисты называли их имена и даже показывали фото, - и по отношению к обвиняемому, - его сразу назвали виновным, - и по отношению ко всем детям Украины. Детской мечты "Артек" больше не существует».*

В іншому випадку це було би просто маразмом. У цьому - це **злочинний маразм**, позаяк, виливаючи свої абсолютно безглузді розумування на голови телеглядачів, пан Максим Савченко вносить сум'яття до дезорієнтованої й без того громадської думки, якій журналісти почергово пропонують то співчувати зґвалтованим дітям, то зневажати «підозрюваних» депутатів, то співчувати тим-таки депутатам, але вже несправедливо оббреханим, то перейматись іміджем дитячого центру «Артек» і честю його керівництва. Не даючи при цьому достовірних фактів та компетентних коментарів, достатніх для бодай приблизного уявлення про те, що відбувається.

...Переглядаючи ці сюжети, впіймав себе на думці: не такою вже й поганою була ідея 5-річної давнини про люстрацію журналістів. Але вже не тих, які дезінформували суспільство, виконуючи темники в рамках цензурної машини Адміністрації Президента. А тих, які, працюючи в умовах відносної, але все ж порівняно набагато більшої свободи слова та дій, свідомо обрали шлях окомилування, дезінформації, профанації журналістської роботи. На наших очах зростає покоління медійників без будь-якої етичної системи координат, які навіть тоді, як говорять про зґвалтованих дітей, не задумуються про те, що говорять, а переймаються лише власною мармизою в кадрі. І редакторів, які задовольняються такою якістю матеріалу й пропускають усе це в ефір. Дасть Бог, слідство справді з'ясує, чи були кубла розпусти в гурзуфському готелі та київській квартирі. Але свій содом у журналістиці ми вже маємо.

Фото - sovhuh.ru